

سومین همایش ملی و سومین همایش بین‌المللی مدیریت و حسابداری ایران

The third National and International Conference of
Management and Accounting Iran

بررسی رابطه بین اندازه هیئت مدیره و احتمال ریسک نکول شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

میثم سهرابی* ، علیرضا معطوفی

گروه حسابداری، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران meysamsohrabi206@gmail.com

گروه حسابداری، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران alirezamaetooft@gmail.com

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی رابطه بین ساختار مالکیت و ساختار هیئت مدیره و ریسک نکول در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، انجام شد. به همین منظور، نمونه‌ای متشکل از ۱۲۵ شرکت طی دوره ۱۳۸۹-۱۳۹۳ انتخاب شد. برای رسیدن به این هدف براس ساختار مالکیت از مالکیت نهادی، مالکیت مدیریتی، مالکیت سهامدارن بزرگ (بانکها و هلدینگها) و مالکیت مدیر و همچنین برای ساختار هیئت مدیره از اندازه هیئت مدیره و پاداش هیئت مدیره به عنوان متغیرهای مستقل و از ریسک نکول با استفاده از مدل فالمر (۱۹۸۴- متغیر مجازی) به عنوان متغیر وابسته استفاده گردید. برای آزمون فرضیه‌ها از رگرسیون لجستیک و آزمون

سومین همایش ملی و سومین همایش بین‌المللی مدیریت و حسابداری ایران

The third National and International Conference of Management and Accounting Iran

هاسمر-لمشو و درصد صحت پیش‌بینی استفاده شد. نتایج حاصل نشان می‌دهد که، بین مالکیت سهامداران بزرگ، مالکیت مدیر، مالکیت مدیریتی و اندازه هیئت مدیره رابطه معنادار از نوع مثبت و مستقیم برقرار است. اما بین مالکیت نهادی و پاداش هیئت مدیره، رابطه معناداری یافت نشد.

کلمات کلیدی: ریسک نکول، مالکیت مدیر، مالکیت مدیریتی، مالکیت نهادی، پاداش هیئت مدیره.

مقدمه :

شرکت‌های سهامی که در عرصه اقتصاد کشورها به کسب و کار می‌پردازند زائیده فرایند تکامل مالکیت شخصی هستند. فرایندی که در طی آن گونه‌های متفاوتی از الگوهای فعالیت اقتصادی جمعی به بوته آزمایش گذاشته شده و در نهایت الگوی شرکت سهامی (عام) که یک قالب حقوقی است به عنوان گونه برتر ظهور کرده است. امروزه این شرکت‌ها با جذب منابع بسیار و تبدیل آنها به کالاها و خدمات مورد نیاز جامعه نقش مهمی را در اقتصاد بازی می‌کنند. در این شرکت‌ها دو نکته توجه را به خود جلب می‌کند. نخست آنکه در این الگوها مسئولیت مالکین محدود است و لیکن ریسک پذیرفته شده توسط خریداران سهام که مالک شناخته می‌شوند محدود نیست. نکته دیگر آن است که دارنده سهم در این شرکت‌ها از حقوق عرفی و سنتی مترتب بر مالکیت دارایی‌ها برخوردار نیست. آنچه که وی مالک آن است یک سهم یا گواهی نامه است که نمود بیرونی سهم نسبی او از کل شرکت است. بنابراین، وی از حقی که یک مالک برای کنترل دارایی‌اش دارد و در این مورد دارایی‌های شرکت است، برخوردار نیست (رضایی، ۱۳۹۴).

هیئت مدیره از تعداد مدیرانی تشکیل شده است که مسئولیت اداره امور داخلی شرکت را برعهده دارند. هیئت مدیره باید صورت شورایی داشته باشد، در شرکتهای سهامی عام و خاص مدیریت انفرادی وجود ندارد. برای اداره شرکت دو رکن لازم است. رکن اول اداره شرکت که توسط هیئت مدیره انجام می‌شود و قانونگذار در (لایحه قانونی ۱۳۴۷) به اداره جمعی شرکت توسط هیئت مدیره، جنبه قانونی بخشیده است. باید توجه داشت، هیأت مدیره نمایندگان سهامداران محسوب نمی‌شوند، بلکه یکی از ارکان اداره شرکت می‌باشند (رضایی، ۱۳۹۴).

از طرفی، اندازه هیئت مدیره به عنوان عنصری با اهمیت در ویژگی‌های هیئت مدیره مطرح است. تعداد بهینه اعضای هیئت مدیره باید به گونه ای تعیین شود که نسبت به این موضوع که اعضای کافی برای پاسخ گویی به وظایف هیئت مدیره و انجام وظایف مختلف هیئت مدیره وجود دارد، اطمینان خاطر حاصل شود (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۸۷).

لذا داشتن درک درست از ساختار هیئت مدیره، ساختار مالکیت و ریسک نکول برای مدیران و بخصوص مدیران مالی شرکتها امری ضروری است.